

EAÕK Pärnu ja Saare piiskopkonna LEHT

N° 7 (13)
Juuli 2013

Õigeusu Kiriku üks tunnuseid on tema pühad ikoonid. Neil on tähtsuselt teine koht risti järel, mis on kogu kristluse peamine ning tähtsaim sümbol. Ikooni eesmärk on evangeeliumi, aga ka teiste, kiriku hilisemate pühalike sündmuste ning pühade inimeste kujutamine. Icoon on iga õigeuskliku kristlase palve tingimatu abivahend.

Ikonograafia peamine suund on meie Issanda Jeesuse Kristuse ja Tema Kõigepuhtama Ema, aga ka pühade inglite ning Jumalale meelepäraste pühade inimeste kujutamine, kes oma vaga eluga erinevatel viisidel ülistasid kõikide Loojat.

Püha ikoon on imeline selle mõju poolest, mida ta avaldab inimesele. Palvetades tema ees pöördub usklik püha poole, kes ikoonil on kujutatud, ning nagu mööda nähtamatut kanalit, nagu mingi vaimuliku akna kaudu jõuab tema palve eesmärgini. Püha, olles Taevas igaveses jumalikus aus ning Issanda hiilguses, kuuleb seda palvet ja võtab ta vastu, ning Jumala sõnulsetamatu armu kaudu saadab palujale abi ning vaimulikku juhatus.

Ikooni kohta öeldakse, et seda ei joonistata, vaid kirjutatakse; et teda ei vaadata, vaid loetakse. Tõepoolest, kiriku kaanonite kohaselt ja vastavuses õigeusu ikonograafiareeglitega kirjutatud ikoon on nagu vaimulik raamat, millel on küll algus, aga pole lõppu, mida ikka ja jälle tahaks lugeda ning mis mitte kunagi ei ammenda end.

Icoon on kujund. Ta kujutab nähtamatut, kuid reaalselt; saladuslikku, kuid soovitatavat; ta kujutab ajas mööda läinud, kuid õndsasse igavikku jõudnud pühasid isikuid ja sündmusi. Icoon aitab kristlase hinges hoida alles Taevast Kuningriiki ning laseb tal jääda selle maailma roiskuvast vaimust vigastamata.

Kaasaegne maailm pakub aga oma „ikoone“, oma „kujusid“, mis samuti avaldavad mõju inimestele, sh ka kristlasele, „kujundades“ nende vaimset ja moraalselt palet. Kui vaadata ümberringi, võib õudusega märgata, kui arvukad ja kui arvutud **need** kujud on. Ennekõike tänapäevane elu ise on saanud **selliseks** kujuks, ülistades rahaahnnust, konkurentsi ja vastuseisu, osavust ja kavalust, enesega rahulolu ja silmakirjatsemist, alasti keha häbematu triumfi ning perekonnaelu loomulike aluste jalge alla tallamist. On veel palju valjuhäälsed ja kõikvõimsad sellise elu „jutlustajad“, nagu kõige ja kõigi reklaamimine, vana hea televiisor, mis nüüd väljastab hoopis teistsugust sisu kui kunagi varem, ahvatledes inimesi sadade TV- „seebi“-kanalite toodanguga ning tema noorem, kuid vaieldamatult võimsam vend Internet...

Ent ometigi, pöördume tagasi vaimsete asjade juurde ning ütleme paar sõna nende kohta, kes ei ole eksinud eluviisi valikul ning on, olgugi et mitte ikoonidel kirjutatud, kuid ikkagi saanud õiglase elu eeskujudeks.

Mitte päriselt pühadest, ent mitte ka päris tavalistest isadest:

Isa Makarios, kui tal oli midagi ütelda, pöördus endast ealt ning vaimulikult kogemuselt vanema isa poole: „Isa Stefan!“ See vastas: „Õnnista!“ Siis isa Makarios ütles seda, mida oli tarvis öelda...

(Kreekas, Olümpose mäe Püha Kolmainu kloostis, septembris 2012)

Tarkus. Teadmata, mida saab kuulda, oli isa Stefan valmis vastu võtma kui Jumala õnnistuse iga sõna, mis talle oli mõeldud.

Küsimus. Kas **see eeskuj** ei oleks meile, Eesti õigeusklikele, järgimist väärt?

Kavandatud jumalateenistused kirikutes:

Pärnumaal : Ülempreester Ardalioni (Keskküla) juhendamisel:

Pärnu Issandamuutmise katedraalkirikus

toimuvad jumalateenistused (JT) igal nädalavahetusel:

laupäeval kell 18.00 – koguõine teenistus (KÖ); pühapäeval kell 10.00 – liturgia.

Häädemeeste Issandamuutmise kirik:

7.07. kl 10.00 – liturgia, kuldleeri õnnistamine

21.07. kl 18.00 – õhtuteenistus

Preester Enose (Heinsoo) juhendamisel:

Sindi Jumalailmumise kirik:

14.07. kl 10.00 – liturgia

28.07. kl 10.00 – liturgia

Paadrema püha Kolmainu kirik:

27.07. kl 10.00 – liturgia.

Seli-Tõstamaa püha Vassilius Suure kirik:

20.07. kl 10.00 – liturgia

Uruste Issanda Taevaminemise kirik:

21.07. kl 10.00 – liturgia

Ülempreester Viktori (Ivask) juhendamisel:

Kihnu saarel püha Nikolai Imetegija kirik

14.07. kl 10.00 – liturgia

Saaremaal:

Ülempreester Andream (Põld) juhendamisel:

Kuressaare püha Nikolai Imetegija kirikus

toimuvad jumalateenistused (JT) igal nädalavahetusel:

laupäeval kell 18.00 – koguõine teenistus (KÖ); pühapäeval kell 10.00 – liturgia.

Muhu-Rinsi Kaasani Jumalaema ikooni kirik:

6.07. kl 10.00 – liturgia

Levala püha Aleksander Nevski kirik:

27.07. kl 10.00 – liturgia

Öörikul püha Kolmainu kirik:

13.07. kl 10.00 – liturgia

Muhu- Hellamaa pühade ap. Peetruse ja Pauluse kirik:

20.07. kl 10.00 – liturgia

Preester Toivo (Treima) juhendamisel:

Tornimäe Neitsi Maria Kaitsmise kogodus:

7.07. kl 10.00 – liturgia

28.07. kl 10.00 – liturgia

Mustjala prohvet Eelija kirik:

20.07. kl 10.00 – liturgia. Templipüha

Laimjala Püha Vassiilios Suure kirik:

14.07. kl 10.00 – liturgia.

Leisi püha apostlisarnase Olga kirik:

11.07. kl 10.00 – liturgia. Templipüha

Püha Eelkäija Skiitas Reomäel toimuvad igapäevased kloostriteenistused. **Liturgia** toimub:

La., 6.07. kl 10.00

Ne., 11.07. kl 7.30 suurmärtri Eufiimia mälestus

Pü., 28.07. kl 7.30

Kalmistupühad: PÄRNUMAAL: Tori – 6.07. kl 12.00; Kilingi-Nõmme – 13.07. kl 11.00; Surju – 13.07. kl 13.00; Seliste – 20.07. kl 12.00; Tõstamaa – 20.07. kl 14.00; Kastna – 20.07. kl 15.00; Uruste – 21.07. kl 12.00; Paadrema – 27.07. kl 12.00; Kalli – 20.07. kl 14.00

SAAREMAAL: Lümanda – 7.07. kl 13.00; Tornimäe vanal kalmistul – 28.07. kl 12.30

Tähelepanu! EAÕK Püha Sinodi korraldusega 26. juunist 2011, mis põhineb EAÕK sama aasta Täiskogu otsusel, on alates 2012. aastast EAÕK kirikukalender viidud kooskõlla suurema osa maailma Õigeusu kirikute liturgilise kalendriga. See tähendab, et Ülestõusmispühade aeg (Suur Paast, Ülestõusmispühad, Viiekümpäeva periood ja Kolmainu püha) peetakse Juliuse kalendri, nn vana kalendri järgi. Ülejäänud jumalateenistuste aastaringi (sh Kristuse Sündimist, Issandamuutmist, Jumalaema Uinumist jne) tähistatakse Gregoriuse, nn uue kalendri järgi.

ÕIGEUSU KATEHHEES

(lühendatult)

Järgneb, algus lehes nr 2

171. Õpetus Püha Vaimu lähtumisest Isast ei kuulu mingisugusele muutmisele ega täiendamisele. *Esiteks* seetõttu, et Õigeusu Kirik kordab selles õpetuses täpselt Issanda Jeesuse Kristuse Enda sõnu; aga Tema sõnad on kahtlematult tõe väljendamiseks piisavad ja täiuslikud. *Teiseks* sellepärast, et Teine Ülemaailmne Kirikukogu (381. a), mille toimumise põhieesmärgiks oli tõese õpetuse kinnitamine Püha Vaimu kohta, väljendas kahtlemata seda õpetust Usutunnistuses küllaldaselt määral; ning Katoolne (mitte segamini ajada Katoliikne) Kirik tunnistas seda nii otsustavalt, et Kolmas Ülemaailmne Kirikukogu (431. a) oma seitsmendas reeglis **keelas** koostada uut Usutunnistust.

„ Pühast Vaimust räägime, et Ta lähtub Isast, ja nimetame Teda Isa Vaimuks; et Vaim lähtub Pojast, ei räägi me kunagi, vaid üksnes nimetame Teda Poja Vaimuks“ (Damaskuse püha Johannese „Teoloogia“, 1. rmt, ptk 11, salm 49).

172. Püha Vaimu on kohane *kummardada ja austada samaväärselt Isa ja Pojaga*. See nähtub sellest, et Jeesus Kristus käskis „ristida Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel (Mt 28:19).

173. Usutunnistuses on öeldud, et Püha Vaim *rääkis prohvetite kaudu*. See on öeldud valeõpetajate paljastamiseks, kes rääkisid, et Vana Testamendi raamatud pole kirjutatud Püha Vaimu poolt.

174. Püha Vaim rääkis ka *apostlite* kaudu, kuid neid ei mainita Usutunnistuses seetõttu, et Usutunnistuse koostamise ajal ei kahelnud keegi, et apostlite sõnad ja kirjad on ilmutatud jumalikust Vaimust.

175. Püha Vaim avanes inimestele erilisel viisil. Ta tuli alla apostlite peale tulekeelte näol viiekümnendal päeval Kristuse Ülestõusmise järel.

176. Püha Vaim antakse edasi ka tänapäeval kõigile **tõelistele** kristlastele. „Eks teie tea, et te olete Jumala tempel ja Jumala Vaim elab teie sees“ (1Kor 3:16).

177. Osa saada Pühast Vaimust on võimalik **usina palvetamise** ja **Salasuste** kaudu. „Aga kui Jumala, meie Õnnistegija heldus ja inimesearmastus ilmus, siis Ta päästis meid mitte õiguse tegude tõttu, mida me oleksime teinud, vaid Oma halastust mööda *uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise kaudu* (Ristimise Salasus), Keda Tema on rikkalikult välja valanud meie peale Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija läbi“ (Tt 3:4-6).

178. Püha prohvet Jesaja osutab *seitsmele* Püha Vaimu armuannile: Jumala kartuse(!) vaim, Jumala tunnetamise vaim, jumaliku väe vaim, jumaliku nõu vaim, jumaliku mõistuse vaim, jumaliku tarkuse vaim ning Issanda vaim, mis on vagaduse ja jumaliku vaimustuse and kõrgeimal määral (vt Js 11: 1-3).

Üheksas osa

179. Kirik on Jumala poolt seatud inimeste kogu, keda ühendab õige usk, Jumala Seadus, ametisse seatud vaimulikkond ning Salasused.

180. Uskuda Kirikut tähendab hardalt austada Kristuse tõelist Kogudust ning kuuletuda tema õpetusele ja käskudele veendumusega, et temas on, päästvalt toimib, õpetab ja juhib Jumala arm, mis tuleneb tema (Koguduse) Ainsalt ning Igaveselt Pealt Issandalt Jeesuselt Kristuselt.

181. Kirik, mis on nähtav, on usu asi, sest usk, apostli sõnade järele, on *veendumus selles, mida ei nähta*. *Esiteks*, kuigi Kirik on nähtav, on nähtamatu Jumala arm, mis Kirik ja temas olevad pühitsetud inimesed on omaks saanud. Selle (Jumala armu) olemasolu lubabki Kirikul olla usu asi. *Teiseks*, kuigi Kirik on nähtav, sest ta asetseb maa peal ning temasse kuuluvad kõik õigeusklikud inimesed, kes maa peal elavad,

on ta samas ka nähtamatu, sest ta on ka Taevas, ning temasse kuuluvad kõik, kes on lahkunud sellest elust tõelises usus ja pühaduses.

182. Arusaam maisest ja taevasest kui ühtsest Kirikust põhineb püha apostel Pauluse sõnadel: „Te (kristlased) olete tulnud Siioni mäe ligi ja elava Jumala linna, taevase Jeruusalemma juure ja lugematu hulga inglite juure ja esmasündinute piduliku kogu ja koguduse juure, kes on kirja pandud Taevasse, ja Jumala, kõikide Kohtumõistja juure ja Uue Lepingu vahemehe, Jeesuse juure ...“ (He 12:22-24).

183. Me jõuame veendumisele Jumala armu olemasolust tõelises Kirikus selle kaudu, et *esiteks* tema Pea on Jumal-Inimene Jeesus Kristus, Kes on *täis armu ja tõde*, ning Kes Oma ihu (st Kiriku) on täitnud armu ja tõega (vt Jh 1:14-17). *Teiseks* selle kaudu, et Kristus-Päästja lubas Oma õpilastele Püha Vaimu, Kes oleks nendega igavesti, ning et vastavalt sellele lubadusele Püha Vaim seaks ametisse Kiriku karjased (vt Jh 14:16). Apostel Paulus ütleb karjastele: „Seepärast pange tähele iseendid ja kõike karja, kellele Püha Vaim on pannud teid ülevaatajaiks karjastena („*piiskoppidena*“ kirikuslaavi tekstis) hoidma Jumala kogudust, mille Ta on omandanud Iseenese vere läbi“ (Ap 20:28).

184. Jumala arm on Kirikus ja saab seal olema aegade lõpuni – Issanda Jeesuse Kristuse Enda töotuse kohaselt: „Sellele kaljule Ma ehitan Oma Koguduse, ja surmavalla väravad ei võida seda“ (Mt 16:18); „Mina olen iga päev teie juures maailma otsani. Aamen“ (Mt 20:28).

185. Kirik on *üksainus* selletõttu, et ta on üks vaimne ihu, tal on üks Pea – Kristus ja ta elab ja hingab ühest Jumalikust Vaimust. „Üks ihu ja üks Vaim, nagu te ka olete kutsutud üheks lootuseks oma kutsumise poolest; üks Issand, üks usk, üks ristimine, üks Jumal ja kõikide Isa“ (Ef 4:4-6).

186. Jeesus Kristus on ühtse ning *üheainsa* Kiriku Ainus Pea seetõttu, et Kiriku kui Kristuse ihu jaoks ei saa olla teist pead peale Issanda Jeesuse Kristuse. Kirik, kes peab olema ja jääma kõikidel aegade lõpuni, vajab ka Pead, Kes on ja on olemas kõikidel aegadel. Sellepärast nimetataksegi apostleid üksnes vaid „*Kiriku teenijateks*“ (vt Kl 1:24-25).

187. Kirik on üksainus, ometi on mitmed eraldi olevad ja iseseisvad Kirikud, näiteks Konstantinoopoli, Aleksandria, Antiookia, Jeruusalemma, Vene Õigeuskirik jne (ühtekokku kuusteist Kirikut, sealhulgas ka Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik). Need on eraldiseisvad Kirikud, mis on üheainsa Kogumaapealse Kiriku koostisosad. Nende välise iseseisva korralduse eripära ei takista neil vaimselt olemast üheainsa Kogumaapealse Kiriku suured osad, omada Ühtainsat Pead – Kristust ning ühtainsat usu ja armu vaimu. See ühtsus väljendub nähtavalt – samasuguse usutunnistuse ning ühenduse kaudu palvetes ja Salasustes.

188. Kahtlemata on olemas ühtsus ka maapealse ja Taevase kiriku vahel – nii Ühise Pea, meie Issanda Jeesuse Kristuse suhtes kui ka **vastastikuse suhtlemise** näol nii maapealse kui ka Taevase kiriku vahel.

189. Suhtlemise vahendiks on usu ja armastuse palve. Usklikud, kes kuuluvad maapealsesse Kirikusse, toovad palveid Jumalale, kutsudes seejuures abiks ka pühasid, kes kuuluvad Taevasesse Kirikusse. Pühad, kes asuvad Jumalale lähenemise kõrgematel astmetel, oma vahetute palvetega puhastavad, tugevdavad ja toovad Jumalale maa peal elavate usklikte palved, millega Jumala tahtel avaldavad neile õndsakstegevat ja kasulikku mõju kas nähtamatu jõu või enese ilmutamise teel või mõnel muul viisil.

(jätkub järgmises numbris...)

Pantokratori fond

Piiskopkonna arendamiseks ja vaimulike toetamiseks on avatud pangakonto

SEB 10220202116229. Konto omanik: **Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik.**

Konto nimetus: **Pantokraator.** Selgitus: **Annetus.**

Piiskopkonna lehte on võimalik lugeda ka internetis aadressil: www.eoc.ee Pärnu ja Saare piiskopkonna alalehelt.